

GAZETA TRANSILVANIEI

Redacţia şi administraţia
PALAŞII LIBERTĂţii BRAŞOV
Telefon 226
Abonament anual 200 lei
Pentru străinătate 500 lei
Anunţuri, reclame, după tarife

Fondată la 1838 de George Bariţiu

Apare în fie-care zi de lucru

D-l profesor universitar Matei Cantacuzino despre d-l I. Brătianu:
„Ionel Brătianu este un potentat oriental, leneş, infumurat şi
arrogant, care graţie sprijinului Regelui, a ajuns un fel de auto-
crat” (din ziarul „Presa” Nr. 7)

Guvernul complet izolat de naţiune

Revolta în contra impunerii constituţiei liberale.

Declaraţia făcută în şedinţa de ieri seara a camerei de d-l Dr. ALEXANDRU VAIDA-VOEVOD

„In sumarul de azi se spune că s'ar fi luat în considerare proiectul de Constituţie. In numele Partidului naţional român şi al
paşii ţărănesc, ridic protestul cel mai categoric împotriva acestei afirmaţiuni.

Adunările actuale nu poate discuta şi cu atât mai puţin pot lua în considerare un proiect de Constituţie. Lovitura de
Stat, fraudă şi teroarea, pe care se întemeiază aceste adunări, le ia îndreptăţirea de a face aceasta, pe de altă parte, întreaga
opinie publică a ţării, toate partidele din opoziţie, cei mai de seamă bărbaţi politici şi chiar o însemnată parte din membrii
partidului liberal sunt revoltaţi în sufletul lor în contra acestei tentative de a impune samavolnic ţării o Constituţie.

Multe de baionete care au transformat Capitala ţării într'un mare lagăr, dovedesc că guvernul se rezimă numai pe aceste
baionete şi că politica este complet izolat de naţiune. Măsurile samavolnice pe care le-a luat faţă de man festatiile făcute de opinia
Publică, violarea libertăţilor personale şi violarea de domiciliu la care s'a dat, dovedesc că nu se poate stăpâni nici pe sine însuşi. Simula-
cru de votare, la care s'a luat refugiu, calcând ţana şi regulamentul, este o dovadă că ceea ce fac aceşti ORDINARI este o parodie
tristă, lipsită de orice seriozitate.

In aceste împrejurări Opoziţia aliată reînnoşe declaraţia că o Constituţie votată între asemenea împrejurări, de către aceşti
ordinari, este lipsită de orice temelie legală şi nu are putere obligatorie pentru nimeni.

Din paşalicul lui Radovici.

Falsificarea voinţei poporului

Un bon de zahăr pentru o iscălitură pe câte-o telegramă

Adresată M. S. Regelui şi d-lui I. Brătianu.

Ni se scrie :

Hahamul liberal, Prefectul dela Făgă-
găraş, Radovici, a dat în ziua de 12
Martie cea mai bună dovadă de felul
cum ştie crea popularitate, bine'nţeles,
după cele mai rafinate metode pur li-
berale. In ziua sus amintită, venind în
comuna noastră (Şercaia) a chemat
încă cu o zi înainte prin unealta sa,
pămpretorele de „creştie liberală”, pe
vre-o trei ţărani români şi tot atâţia
saşi precum şi 8 intelectuali din comu-
na noastră şi ca introducerea la fapta
măreaţă (?) pe care a îndeplinit-o, a
promis conform obiceiului partidului
(vorbe românilor): „câte în lună şi 'n
soare”, şi după toată vorbăria goală
premergătoare a trecut la îndeplinirea
planului său, şi anume :

A chemat în audienţă pe in-
telectualii locali, prezentându-le două
declaraţii, dintre cari una adre-
sată M. S. Regelui şi una pri-
mului ministru şi în cari decla-
raţii se desaproba în numele
poporului acţiunea Opoziţiei
unite şi se ruga primul mi-
nistru ca să voteze cât mai
în grabă Constituţia. Rugând
domnul prefect pe unul fiecare
ca să o subscrie în numele po-
porului, din cei 8 au scris-o
6, nişte indivizi dornici de mărire,
cari au trecut prin toate partidele.
O ruşinoasă marfă de vânzare!

Că cei 6 au iscălit declaraţiile,
nu ne pare rău, căci nu ne pu-
team aştepta la altceva dela nişte
secături şi lingăi. Ceea-ce ne fa-
ce însă să fim revoltaţi, e faptul,
că au scris declaraţia în „nu-
mele poporului”, ei, cari n'au
ni un contact cu poporul, care
nici nu a fost consultat. Numele

acestor secături le veţi ceti azi-
măne în officiosul guvernului, care
nu-şi va mai încapa în piele, prea-
mărind „popularitatea” guvernului
în Ţara Oltului.

Domnule Director! Eu, care
sunt zilnic în contact cu poporul,
vă pot prezenta la nevoie subscrie-
rile tuturor locuitorilor, prin cari
ei vor dovedi noul fals comis şi
că acei cari au scris declaraţia
nu sunt şi niciodată nu au fost
conducătorii lor.

După obţinerea celor 6 iscă-
lituri, d-l prefect i-a remunerat
pe noii aderenţi cu câte un bon
de zahăr.

Iată unde e zahărul şi de ce e
criză de zahăr... A ajuns mijloc
de propagandă liberală!

Şercaia, la 16 Martie 1923.
St. V. Ş.

Franţa nu admite nici o intervenţie

PARIS. O notă oficială zice, că
guvernul francez ignorează cu to-
tul pretenziunile conversaţiuni actuale
şi viitoare ale Germaniei cu gu-
vernele streine, în scop de a re-
gula chestiunea reparaţiunilor cu
Franţa, în prezent orice intervenţie
e considerată ca lipsită de
prietenie faţă de Franţa; ea nu
va ţine seamă de cât de „propo-
ziţiunile ce i s'ar face direct de
către Germania.

„Un act istoric”

Aşa a numit d-l I. Brătianu votul prin care Parlamentul hoşilor de urne a
hotărât luarea în considerare a proiectului Constituţiei liberale.

Îngâmfarea, cinismul şi sfidarea cu care satrapul dela Florica loveşte ceea-ce
poate avea o ţară mai sfântă sunt fără margini.

Hoşii urmelor, strănşi într'un Parlament înconjurat de mil de baionete, — pe-
tru ca să fie la adăpost de furia poporului de care îşi bat joc — hotărâsc asu-
pra sorţii acestui popor, care se revoltă în întreaga ţară iar afară pe străzile Ca-
pitalei strigă şi protestează împotriva samavolniciei brătieniste care nu i lasă nici
să-şi spună cuvântul în Parlament şi nici să ajungă cu protestul lui la Suvranul
ţării. Ba, a trebuit să şi plătească cu sânge îndrăzneala de a încerca să arate în faţa
Palatului, că ţara nu mai poate suporta tirănia şi fărdelegile brătieniste!

Act istoric! Hoşii urmelor pecetulesc soarta unui neam, asupra cărui in-
dreapţă baionetele armatei proprii lui ţări.

Şi iată cum va scrie cronicarul de mai târziu actul istoric de azi al Bră-
tienilor :

Pe timpul domniei primului rege al României întregite, a M.
Sale Regelui Ferdinand cel Mare, guvernul Brătienilor, după ce a
furat în alegeri urnele, jefuind şi lipsind pe cetăţeni de dreptul de
a-şi trimite reprezentanţi în Parlament, a îndreptat armata împotriva
poporului pentru ca să-l încătuşeze în poreclita „Constituţie”, să-i
poată jefui ţara de bogăţiile ei, iar poporul de dreptul de a-şi apăra
nevoile şi libertatea.

Vor proslăvi de sigur urmaşii noştri, când vor ceti aceste rânduri, pe „făuritorii”
şi „fericitorii” de azi ai României întregite. Iar satrapul dela Florica se va simţi fe-
ricit că a putut scrie cu baioneta înmuiată în sângele poporului, un nou „act is-
toric” — pe seama partidului liberal.

O mişcare importantă

Corpul didactic secundar hotărăşte demisiunea în bloc, dacă nu l-se asigură un trai
cinstit. — Zorile unor vremuri noi.

Corpul didactic secundar a ţinut Săm-
bătă şi Duminecă, în Capitală, o adunare
generală extraordinară, cu delegaţi din
întreaga ţară, pentru a cere sporirea sa-
lariilor. Dau aci rezumatul desbaterilor,
din care cetitorii vor înţelege care este
situaţia de astăzi a profesorului.

Ca să poată vegeta — de un trai
demn nici că se poate vorbi — profe-
sorul e nevoit să se încarce cu 30—40
ore săptămânal. A vorbi 6—7 ore pe zi,
a fi într'o permanentă stare de enervare,
de încordare a puterilor sufleteşti, a mai
corecta în plus 300—400 calete pe lună,
înseamnă a te istovi în cursul unui an.
Ce rezultat de aici? Că, pe de o parte
personalul didactic ajunge în curând în
starea de a nu mai putea funcţiona, iar
pe de alta nivelul învăţămintului scade.
Profesorul, în loc să-i fure pe elevi
cu verva şi căldura cuvântului, îi va
plictisi, făcându-i să caşte. Cea care va

fi păgubită, e în primul rând colectivita-
tea, adică societatea românească.

Profesorul crează. Din copilul neîn-
ţelegător el face, în cursul anilor de
şcoală, o personalitate. Tot ce este bun
în această ţară, se datoreşte muncii lui.
Are prin urmare dreptul să ceară un
trai lipsit de griji, o locuinţă confortabilă
o bibliotecă pentru crearea sa proprie,
obiecte de artă pentru desfătarea sufle-
tului. La toate aceste bunuri are cel pu-
ţin atâta drept cât un negustor.

Două sunt cauzele, că situaţia lui ma-
terială e mai rea decât a muncitorului
manual. Mai întâi, o modestie excesivă
şi blestemată. Timid, retras în lumea lui
de gânduri, element aşa numit „de or-
dine”, profesorul s'a pretat ca nimeni
altul la făgăduiele mincinoase ale gu-
vernanţilor. In loc să fie un factor de-
terminant în evoluţia vieţii noastre poli-
tice şi sociale, el s'a izolat de lume în

sărăcia lui disprețuită, s'au s'a multămit să servească interesele bogătașilor analfabeci. Nimeni dintre categoriile de intelectuali n'a fost exploatat mai mult decât profesorul.

A sosit vremea ca el să-și revendice în societate locul, pe care îl merită prin munca sa. *Cu unanimitate de voturi, adunarea a decis demisionarea în bloc, dacă guvernul nu acordă ca salariu de bază 420 franci — leaşa din timp de pace — raportată aceaşi sumă la cursul valutar.*

Profesori bătrâni, oameni competenți în materie, au arătat că lucrul nu este imposibil. Presupunând că principiul se va generaliza, bugetul Statului va crește la suma de 30—40 miliarde, ceea ce nu trebuie să sperie pe nimeni: pe lângă cursul de astăzi al leului, cu țara mărită, aceeaşi sumă corespunde exact celor 600 milioane, bugetul din timp de pace al Vechiului regat. Într'adevăr, alături industriașul cât și agricultorul își vând produsele pe un preț de 30—40 ori mai urcat decât cel din timpul normal, iar impozitele abia au crescut de 5—6 ori. De ce? Fiindcă marea industrie și marii comercianți constituie clientela politică a guvernului de acum și din trecut. I-se ia funcționărilor minimum de existență, pentru a spori milioanele băncilor și societăților anonime. Sistemul trebuie să dispară. *Fiecare individ trebuie recompensat pentru munca lui, în raport cu importanța funcțiunii sociale pe care o îndeplinește.* Alitudinea profesoriei va fi urmată și de alte categorii sociale, cari îndură acelaș sclavagiu. Cu atât mai bine! Se va curăți aerul! Guvernele, cari nu se vor pleca principiului formulat mai sus, n'au decât să cedeze locul altora. S'a trecut vremea robiei și a nerușinatei exploatare.

Profesorimea trebuie să fie solidară, căci lipsa de solidaritate este a doua cauză a situației rele de astăzi.

Când am părăsit sala de întrunire, am avut impresia clară ca niciodată, că zorile unor vremuri noi se anunță.

Un participant.

Poporul așteaptă

Se zice, că răbdarea e cea mai aleasă dintre virtuți.

Din acest punct de vedere, poporul român e desigur cel mai virtuos, căci așteaptă de azi pe mâine, răbdă cu o tenacitate fără prihană.

Așteaptă. Așteaptă să aibă zahăr. I s'a făgăduit acum un an, că măsurile guvernului de „Competințe liberale”, — ertaji de cuvânt — sunt așa fel, ca populația să aibă la anul zahăr.

Așteaptă să aibă tutun. Așteaptă. Sunt doar în țară și fabrici și întinse câmpuri cultivate cu tutun și regie a monopolurilor Statului.

Așteaptă să fie și trenuri. O, trenurile, pe care să le înmulțesc, să le îmbunătățesc, să le conducă cu pricepere, d-l Tancred Constantinescu. Trenuri de persoane și trenuri de marfă.

Dar cine-i silit de năcazuri să umble cu trenurile d-lui Tancred, își primejduiește viața. În fiecare zi, sunt cel puțin o deraiere, o ciocnire și o slăbire de pod, ca să fie necesară o transbordare. Cât despre trenurile de marfă, sunt de mult desființate, ca inutile pentru transportul mărfurilor, cesăjenilor, cari n'au mijloacele de a-și asigura prin cei cu trecere, „precăderile”.

Așteaptă cărți și ziare. Dar hârtie lipsește, iar zările cum pot apărea, n'ajung la destinație, fiindcă poporul trebuie să aștepte și poșta cum se cade.

Așteaptă. Așteaptă o administrație cinstită, o împărțire dreaptă a pământului, așteaptă să nu mai fie speculat, așteaptă ca aleșii lui să-i facă legi. Așteaptă. E doar deprins să aștepte. Și nu știe altceva, decât să aștepte.

Așteaptă cuvântul M. S. Regelui, pe care l'au înăbușit sfinții țesși din noaptea urnelor furate.

Așteaptă să i se limpezească zărea și munca să-i fie deplin liberă și asigurată.

Așteaptă. Dar în lunga asta așteptare i se dă o Constituție sugrumătoare, făcută de sugrumătorii alegerilor. I se dă spectacolul rușinos, ca ginerii dezertori, ai celui ce-a dat ordine de furtul urnelor să lovească pe aleșii poporului.

I se dă pilda dreptății, că cei cari bat, injură, fură, dezertează, sunt puși

Lupta contra Constituției liberale

Discursul deputatului I. AGĂRBICEANU rostit în ședința dela 13 Martie a Camerei.

(Urmare).

Dar națiunea liberală zi de zi și ceas de ceas a atacat partidul țărănesc, deși știe, că acuzele sunt cu totul lipsite de temelie, puțin pășându-i, că s'ofențoare pentru însuși națiunea română.

Într'o măsură mai mică națiunea liberală atacă și Partidul național cu aceleași acuze de bolșevism, de primejdios ordinii interne.

Dar poporul român din Ardeal și Banat a dat dovadă în întregul său trecut de acelaș simț de ordine și legalitate. *Adunarea de pe Câmul Libertății*, deși se adunaseră peste 40.000 de oameni, a decurs într'o ordine română admirată de toți streinii, cu toate că era ținută într'o vreme incendiară.

Adunarea de unire din 1918, cu peste 100.000 oameni, fără forțe militare, a ținut cea mai perfectă ordine. Dar ce să mai spunem de revoluția urmată după prăbușirea monarhiei austro-ungare? Când erau uri seculare în joc, a fost deejuns coborirea intelectualilor în mijlocul maseilor, pentru ca ele să se potolească, să nu curgă sânge, — așa e de mare simțul de ordine și de legalitate și în poporul din Ardeal.

Și cu toate aceste și Partidul național era arătat de liberali ca bolșevizat pentru acelaș motiv ca și cel țărănesc: primejdia să fie prevenită prin ei, partidul de ordine, edică să rămâie frânele puterii și mai departe în mâna lor, după ce votul universal, în alegeri libere, li le-a luat.

Liberalii, din aceleași motive acuză Partidul național de autonomist, separatist, antinațional.

Când au crezut că pe țărăniști i-au dat gara, liberalii s'au aruncat cu tot mai multă patimă asupra Partidului na-

țional. Am fost acuzați mereu, cu lipsă de sinceritate, cu cinism, că suntem separatiști, antinaționali. Domnilor, ce-ați zice d-voastră de cineva care s'ar opri în fața unui mare fluviu și ar striga din răspuțeri: săriți că apele fluviului se desfac în râurile din care s'a făcut, pornește înapoi spre izvoare?

Dar unirea poporului român e un astfel de fluviu, e o unire, care nu se mai poate desface. Cine crede sincer că e posibilă desfacerea, acela nu e român.

Națiunea liberală în opoziție cu Națiunea română. — Câte-va pilde din trecut. — Constatările din realitatea de azi.

Echilibrul sufletesc al Națiunii a încercat să l strice, ca un aluat rău, partidul liberal din pofta de exclusivă stăpânire. Și numai prin acest fapt e dovedit că acest partid nu are calitățile de rasă.

Dar, prin câteva pilde, vom arăta încă acelaș adevăr.

Partidul liberal, decenii întregi la putere, a ținut în robie economică poporul țării din Vechiul regat. Cu virtuțile rasei noastre, cu responsabilitatea de conștiință, cu simțul de dreptate socială, iar fi fost cu neputință să lase împroprietărea până în totul războiului pentru unire.

Sub războiu națiunea liberală a fost la putere. Am văzut în orașul Roman, cum un om, înrudit cu un ministru liberal, pe care l'am stimat și care nu mai trăește, deși nu era nici prefect nici alt slugbaș al Statului, avea la dispoziția lui întreaga populație a județului, care cărau lemne, înghețați cu vite cu tot, pline de ciruciuri de ghiață, parcă ar fi ieșit din peșteri antidiluviane, drum de două-trei zile, pentru câte cinci lei de car.

(D-l Florescu, ministru de Justiție întrerupe, cerând să i se precizeze numele celui om. Oratorul spune numele Moșinski. D-l Florescu declară că acel om a fost condamnat la un an de temniță).

Când refugiații ardeleni, s'au retras odată cu armatele române, au fost considerați la început ca spioni de autoritățile liberale și închisi. Putea vr'un român să-i acuze de spionaj? Am scris un articol într'un ziar din București, în care arătam ce nespuse ofensă ni se aducea printr'o astfel de bănuială și tratament.

(D-l Duca, ministru de externe, întrerupe: Spune și de ajutoarele pe care le-ați primit).

Oratorul: Voiu vorbi și despre aceste ajutoare. Despre ajutorul, pe care l-am avut și eu, în rândul cel dintâi. D-l Iorga, după ce am trecut cu întreaga familie Carpații, mi-a mijlocit o audiență la d-l Duca. Se scoala atunci o revistă pentru armată. Pentru colaborarea la aceea revistă aveam 300 lei lunar, ceea ce a ținut până în Decembrie, mai târziu am colaborat și la *România* din Iași, de unde primeam din când în când câte-un onor. Dar scriam și la „Neamul Românesc” al d-lui N. Iorga, de unde m'am ajutat mai mult în vremea războiului.

(Va urma.)

S-a distrus totul...

Nu mai există respect de legi, nici de libertate personală. Nu se mai respectă sfîntenia proprietății. A murit dreptatea și în locul ei s'a cocoșat minciuna și arbitrajul

Inregistrăm numai câteva cazuri recente.

La Oradea-mare prefectul județului Iulian Peter, șterge cu o simplă trăsătură de burete, unul din cele mai vitale drepturi garantat de libertatea presei, încă în vigoare, dreptul de a informa publicul despre cele ce se petrec. Ziarele din Oradea-mare nu mai au voie să publice telegramele corespondenților lor din București, plătite cu bani scumpi, ca publicul din Oradea-mare să nu știe ce se petrece în Capitala țării în schimb, ziarele sunt silit să publice boletinele; prefecturei, în cari se spune că la București e liniște și lumea e fericită.

Ce concepție idiotă! Când toată lumea simte și află din zările străine, ce se petrece adevărat în Capitala țării, tu, biet gazetar din Oradea-mare, să spui tocmai contrarul, să minți, ca și când cu minciuna s'ar putea acoperi realitatea crudă și tristă!

Alt caz!

În Țara Oltului, dată spre exploatare și batjocorire a prefectului Radoviți, acesta adună (cu amenințări și lingușiri iscălituri dela intelectuali, trimițând sub semăntura lor în numele poporului telegrame Regelui și d-lui Ionel Brătianu, că Oitenii noștri mor de dorul votării cât mai grabnice a Constituției liberale. Cine iscălește — și marfă de vânzare se găsește încă — capătă un *bon de zahăr*. Cine nu — poate duce dorul zahărului în Țara Oltului. Un falș mai rușinos și o speculă mai murdară, ca aceea, cu greu se poate închipui!

Alt caz!

La București au fost arestați cu prilejul manifestațiilor de Duminecă și Luni numeroși cetățeni, după ce mai înainte au fost tratați cu patul puștilor. Pentru ce? Fiindcă au cutezat să manifeste în contra Constituției liberale. Duși la cazarma jandarmilor, au fost bătuți și maltratați în mod îngrozitor. În loc de libertate individuală, garantată prin lege, s'a instăpănit domnia pumnului. Până când?!

Un ultim caz!

Alaltăieri seara pe la ora 11 s'au adus, la ordinul d-lui general Davidoglu, în fața Clubului democrat din Calea Victoriei, unde erau intrușiți mai mulți fruntași și partizani ai Opoziției unite, două pompe automobile, cari la un semn dat au început să verse puhoie de apă asupra localului clubului. *Apa a curs aproape 1/2 oră, spărgând geamurile, inundând și deteriorând par-hetele. În sala cea mare a clubului apa trecea de glesne.*

Strănicul general, care desigur va fi decorat, nu și-a dat seamă că prin o astfel de procedură se distruge sfîntenia proprietății și încă una — prestigiul armatei.

Unde mergem?!

Societatea de lectură „I. Popescu” dela liceul „A. Șaguna” ține ședința publică în aula liceului Duminecă, în 25 Martie, ora 5. Programul se va publica ulterior.

M. S. Regina a părăsit alaltăieri Capitala, plecând la Belgrad.

Guvernul renunță la naționalizarea subsolului

Guvernul a cedat în chestiunea naționalizării subsolului.

Discuțiunea pe articole a proiectului de Constituție a ajuns eri la Senat la paragraful proprietății. Înainte de a se da citire art. 18 devenit 17, d-l Alex. Constantinescu a luat cuvântul și în numele guvernului a cerut Senatului să lase în suspensie întreg paragraful referitor la proprietate, adică articolele 17-20, între care intră și articolul 20, devenit 19, care se referă la subsol.

D. Alex. Constantinescu cerând amânarea discuțiunii asupra acestei chestiuni a adăugat că guvernul împreună cu comitetul delegaților va cerceta din nou chestiunea aceasta spre a a vedea dacă nu este cazul să se dea o nouă redactare textului constituțional.

Senatul a primit cu aplauze propunerea d-lui Al. Constantinescu.

Doi soldați francezi — uciși.

ESSEN. (Rador). — La gară s'au găsit doi soldați uciși. Din cauza aceasta Francezii au deținut pe președintele tribunalului din localitate și pe mai mulți directori de bancă.

Ultima oră telefonică

MARE PANICA IN CAMERA

Sălbătăciile guvernului. — Se esclud din nou cinci deputați opoziționali. Drepturile femeilor.

Ședința se începe la orele 3 d. a. Prezidează d-l M. G. Orleanu. Pe banca ministerială miniștrii Incuț și V. Brătianu.

Se citește sumarul ședinței anterioare în care se spune că s'a luat în considerare proiectul de Constituție.

D-l Alexandru Valda-Voevod, citește declarația Opoziției unite publicată în fruntea nrului nostru de astăzi.

D-l Valda termină declarația în aplauzele îndelungate ale Opoziției.

Cum infermează guvernul opinia publică.

D-l Paul Bujor arată că guvernul infermează greșit țara, trimițând buletine în toată țara asupra desbaterilor parlamentare, în cari arată că Constituția este primită cu entuziasm. D-sa protestează contra acestui lucru și făcând comentarii asupra faptului acestui, se naște un tumult îngrozitor, care nu mai permite să se audă nimic din cele spuse de d-l Bujor.

Mizeria profesorilor secundari.

D-l Toni arată halul de mizerie în care se află profesorii secundari.

Se ridică și alți deputați, cari arată că dacă situația materială a profesorilor este mizerabilă și trebuie îmbunătățită, mai sunt și alte clase de funcționari, a căror soartă trebuie de asemenea avută în vedere.

D-l Vintilă Brătianu, vădit încurcat, începe să bâlbâie vechiul basm al excedentelor, fără însă să arate cu date convingătoare că situația funcționarilor va fi îmbunătățită în viitor.

Se depun noui proiecte de legi. Ministrul J. Florescu cere mărirea mijloacelor judecătorești și cere urgenta votare a acestui proiect.

Generali — pompleri.

D-l Iunian face o comunicare a celor petrecute Duminecă și Luni în Capitală, infierând atitudinea antipatriotică, antinațională și tristă a celor doi generali, cari au comandat la pompa de apă.

D-l Iunian aduce aminte că în Constituția veche se prevede că Camera nu poate fi înconjurată cu forța armată, până nu se cere autorizarea Adunării. Aceasta nu s-a făcut, și atitudinea luată de guvern constituie o rușine în fața streinilor.

Se naște un scandal enorm.

Opoziția venise azi în Cameră, hotărâtă să nu se mai formalizeze la nici o calomnie, pe care o aduc majoritățile și să rămână în liniște. Provocarea a venit însă din partea majorităților, și ceea ce este mai grav, n'a putut fi trecut cu vederea de către Opoziția pacinică, fiindcă ea a venit chiar din partea biroului Camerei.

Selbătăciile guvernului.

Când d-l Iunian descrie selbătăciile, la cari s'a dat guvernul în cele două zile din urmă, majoritățile au făcut dese intreruperi și sgomot, intenționând ca să nu se audă declarațiile făcute de d-l Iunian.

D-l Spineanu, urcând tribuna, relevă actul incalificabil de brutalitate, pe care înșisi chestorii Adunării l-au manifestat împotriva mai multor deputați din

Opoziție, cari izolați și fără nici-o apărare, au trebuit să sufere selbătăciile majorităților.

D-l Maniu făcând o intrerupere, d-l Orleanu prezidelele Camerei a început să vociferare dela tribuna presidențială, aruncând cele mai josnice invective.

În timpul acesta Opoziția, liniștită, se ridică de pe bănci și vrea să părăsească incinta.

O fiolă cu gaz sulfuric.

Un miros infect umple de-odată incinta și se ridică până sus la tribune. Este imposibil să mai stea cineva atât în tribune cât și în incintă și pe culoarele Camerei.

Ședința a fost zădărnicită prin spargerea unei fiole cu gaz sulfuric. Se naște un îngrozitor tumult. Se răspândește îndată șonul că în Cameră a fost aruncată o bombă cu gaz asfixiant. Nu se mai poate comunica cu nime și nici cu orașul. Lumea, voind să scape de greul miros, fugă încântu nede cu ochii.

Ședința se suspendă pe timp de o oră. Ferestrele Camerei sunt deschise și după Camera a fost aerizată, deputați s'au reîntors în incintă, întâi opoziții apoi deputații din majoritate.

Noul escluderi.

Majoritățile cer ca deputații Opoziției să fie trimiși în fața Consiliului de disciplină.

Consiliul de disciplină intrându-se, esclude dela ședințele Camerei pe următorii deputați: d-l Abdul Asim Selim dela 15 ședințe, d-ni Sever Bocu, Nic. Bivol, Victor Munteanu și Grigorie Iunian dela 20 ședințe iar pe deputatul Ciornel dela 30 ședințe, deși nu are nici un motiv pentru escludere.

Opoziția părăsește băncile.

Drepturile femeilor

Se începe apoi discuția articolului din Constituție, referitor la acordarea drepturilor pentru femei.

Cea mai mare parte dintre deputații majoritari sunt pe față contra acordării drepturilor politice pentru femei, alți cu fraze întortocheate și induicite caută să convingă că femeile din țara noastră nu sunt în situația de a li se acorda drepturi politice. Un deputat din majoritate spune sincer că vstfel cum este alcătuit articolul, ei nu prezintă nici o garanție că se vor acorda drepturi femeilor și că așa cum este compus articolul, nu însemnează nimic, este egal cu zero.

Vorbește tribuna

Lumea din tribune strigă. Se aud și câteva voci de doamne: Asta e Constituția din 1923! Din toată Europa am rămas numai noi în rândurile sta-

telor balcanice cari nu au acorda drepturi femeilor!

D-l ministru J. Florescu apropiindu-se de tribune, se adresează doamnelor, făcând amabilități, dar nu ia cuvântul de pe tribuna ministerială, ca să le apere cauza.

Ședința se termină la orele opt fără un sfert, în dezaprobarea publicului din tribune, în protestele de nemulțumire ale unor deputați din majoritate și în vociferările altora.

„Atentat contra integrității sufletești și a suveranității poporului românesc“

O scrisoare a d-lui Mateiu Cantacuzino.

D. ION MIHALACHE a citit în adunarea de Duminecă în aprobarea unanimă a asistenței următoarea scrisoare trimisă de d-l Mateiu B. Cantacuzino:

„Neputând veni la întrunirea de Duminecă, țin să-ți adresez aceste câte-va rânduri, pe care te rog să le comunicîi tovarășilor d-tale de luptă; pentru că socot că față de odiosul atentat, pe care, cu o intoleranță arogantă guvernul îl comite în contra mândriei, în contra integrității sufletești și în contra suveranității poporului românesc, precum și în contra prestigiului Coroanei, nici un român, oricât de modest ar fi rolul pe care-l joacă pe scena vieții politice, nu poate să rămână indiferent sau în rezervă, fără a fi sau un complice sau un laș. Căci nu e vorba aici de o simplă luptă de partide. Rana e mult mai profundă.

„E vorba de a protesta în numele demnității și al majestății acestui neam, în contra îndrăzneței și mincinoasei pretențiuni, de a se confunda interesele țării cu interesele unei asociațiuni de speculă și de traficuri și sufletul acestui popor, oțelit prin atâtea suferințe eroice, în alcătuirea lui cea mai statornică și cea mai solemnă, cu pornirile slugarnice și corupte ale unei majorități adunată prin fraudă și violență și condusă de un om a cărui bolnăvicioasă truție, pretinde a se impune prin forța brută a baionetelor“.

„E vorba de a nu se mai permite, ca sub cuvânt de neîncredere în cuminenția lui și a conducătorilor săi, glasul poporului să fie sistematic înăbușit și falsificat; libertățile lui cele mai sacre și cele mai scumpe, răsplătite prin atâtea suferințe și jertfe, să fie uesocotite, și călcate cu un cinism revoltător; iar jintrările liber contopite prin rezultatul războiului național, să fie tratate în teritorii cucerite, jignindu-se adânc, într'un meschin interes de partii, sentimentele și speranțele cele mai sfinte, isvorite dintr'o luptă de rezistență seculară și eroică“.

„E vorba de a libere pe Regele României de cercul de fier și de țesătura de nerușinoase intrigi, în care nemăsurata ambițiune a unui sfetnic, voește a-i înlănțui voința“.

„E vorba de a se reda Regele țării Sale, și poporul Său, precum ca rezământu-se pe popor și contopindu-și voința cu libera voință a poporului, să-și poată îndeplini înalta și glorioasă misiune în virtutea puterilor pe care Constituțiunea i le conferă, consfițând fără nici un exclusivism preconcepț, elaborarea forțelor politice pe care voința poporului liber exprimată i le va indica“.

„Am o nestrămutată încredere în însușirile de măsură de ordine și de cuminenție de care poporul românesc a dat atâtea statornice și trainice dovezi. Am credința, că Regele nostru nu va lăsa să se compromită prin influența nefastă a unui ambițios, opera sacră de unire și de desrobire, pe care, grație înaltului său sentiment de datorie către neam, jertfa națiunii a putut-o realiza“.

„Și am speranța, că imperioasa nevoie de luptă, care v'a împreunat, v'a impune o colaborare nu numai în rezistență, dar și în opera pozitivă de reaclădire, într'un spirit campani de conservare națională, de garanție deplină a libertăților individuale și cetățenești și de armonie socială“.

„În această credință și speranță mă asociez din toată inima la lupta pe care ați întreprins-o“.

Manifestațiile Partidului național în Capitală

În cursul acestei săptămâni se vor ține în Capitală zilnic întruniri pe culori.

Duminecă va avea loc din nou o mare întrunire la Dacia.

Liga pentru drepturile femeilor va ține o întrunire mare mâine, Joi. La această întrunire vor lua cuvântul d-nii Iuliu Maniu, Iunian, dr. Lazăr precum și alți fruntași ai Opoziției.

Un furtunos consiliu de miniștri.

Sofia. (Rador). — În ultimul consiliu de miniștri bulgar primul ministru Stambulinsky a cerut ministrului de culte, Tomacsewsky, să demisioneze. Acesta a scos un revolver și a voit să-l impuște pe Stambulinsky, a fost însă împiedecat de ceilalți miniștri în săvârșirea faptei sale.

Agitațiile de ieri din Capitală.

În fața Clubului Partidului național din Piața Teatrului a început ieri pe la orele 5 p. m. să se adune un public numeros.

Jandarmii pedestri și-au și făcut apariția în Piața Teatrului și pe străzile vecine, nelăsând pe nimeni să se apropie în fața Clubului. Pe la orele 5, numărul celor ce staționează crește considerabil. Săliile Clubului sunt arhipline. Cetățenii așteaptă venirea frunțașilor partidelor din opoziție dela Cameră.

În curtea Prefecturii de poliție sunt gata pentru ori-ce intervenție numeroși soldați în coloană de marș.

Capitala oferă același aspect ca și în zilele de Duminecă și Luni. Streinii cari sosesc, stau uluiți, nepricepând măsurile întinse militare, ce se lau în Capitală. În toate cercurile se comentează evenimentele dela ordinea zilei.

† Dimitrie Onciul. Eri la orele 6 dimineața a încetat din viață, la locuința sa dela arhivele statului din București Dimitrie Onciul, președintele Academiei române, președintele comisiunii monumentelor istorice și directorul arhivei statului.

Continuarea textului pe pagina 4-a.

Fotografii pentru miri

se execută în mod artistic, de rangul întâiu în

Atelierul H. LANG,

strada Porții 52. — Telefon 746
3366 6-8

AVIZ!

Aduc la cunoștința Onor. Public, din oraș și jur, că mi-a sosit un însemnat stoc de stufe engleze și indigene, pentru noul sezon de primăvară, de calitate superioară, de ceace se va convinge fiecare. Prețul unui costum dela Lei 1800— în sus.

Fac cunoscut totodată vechilor mei clienți că mi-am împărțit prăvălia în 3 secții: croitorie civilă, militară și ceaprazerie; astfel că voi putea servi On. Public cu tot ce cade în branșa mea.

D-nii preoți vor putea fi serviți cu reverență și pardesiuri, de calitate superioară.

PETRU PAVEL

Brașov, 26. Strada Mihail Weiss 26.

Știri din Banat

Timișoara, 18 Martie.

Exproprierea moșiei fostului prim-ministru maghiar, Wekerle. Săptămâna trecută a ajuns înaintea comisiei județene de improprietare și expropriere, prezidată de d-l consilier Aslan dela Curtea de Apel, un foarte interesant caz de expropriere. Moșia din chestiune — mai multe sute de jugăre de pământ în hotarul comunei Clopodia — este scrisă pe numele soției fostului, în mai multe rânduri, ministru și prim-ministru maghiar, contele Wekerle și a fost declarată scoasă de sub expropriere de comisia de ocol.

Înaintea comisiei județene de improprietare și expropriere — ca for de a doua instanță — interesele fostului prim-ministru maghiar au fost susținute de către doi excelenți avocați din localitate, iar interesele celor îndreptățiți — ca și în nenumărate alte cazuri — de către tânărul avocat, d-l dr. Cornel Teicu.

D-l Cornel Teicu cere exproprierea totală a moșiei, invocând numeroase argumente temeinice.

Comisiunea, după o dezbatare de mai multe ore, s'a retras, pentru a aduce o sentință.

S'a acceptat întreaga argumentație a d-lui avocat dr. Cornel Teicu și s'a reformat sentința primei instanțe, hotărându-se exproprierea totală a moșiei contelui Wekerle.

Statistica bibliotecii comunale. Biblioteca comunală a orașului Timișoara are un prospect lunar despre toate cărțile ce le împrumută participanților. În luna Februarie 1923, biblioteca a împrumutat 1954 de cărți, dintre care 979 în limba maghiară, 497 în limba românească, 382 în limba germană, 31 în limba franceză și 65 în diferite alte limbi. În ceea ce privește ocupația, cetitorii sunt: 30 la sută studenți, 30 la sută funcționari, 10 la sută preoți și profesori 10 la sută comercianți, 15 la sută particulari și 5 la sută militari.

Arestare. La cererea poliției din Arad, poliția orașului nostru a arestat pe chelnerul Iosif Davidovici, despre care s'a stabilit că nu e străin de o afacere de falsificare de mărci.

Davidovici are deja la activ mai multe fapte penale.

ANUNȚ.

MINISTERUL COMUNICAȚIILOR

Direcțiunea Generală a Poștelor, Telegrafelor și Telefoanelor.

Se publică spre cunoștința amatorilor că în ziua de 1 Maiu 1923, ora 11 a. m. se va ține licitație cu oferte închise în cabinetul domnului diriginte pentru construcția unei remize de automobile.

Spre a putea fi admis la licitație, concurenții vor depune o garanție de 5000 Lei.

Doritorii pot lua cunoștința de planul și măsurătoarea, care se găsește în cancelaria d-lui diriginte al Oficiului Telegrafo-Postal Brașov I. Centrala.

Precum și la Direcțiunea Generală P. T. T. Serviciul de Arhitectură. 3704 2-3

Nr. 101/923.

3708 1-2

Publicațiune

Primăria comunei Zizin, județul Brașov vinde în ziua de 31 Martie 1923, ora 3 p. m. în cancelaria primăriei prin licitațiune publică însă numai cu oferte închise circa 30,000 kgr. fân.

Licitațiunea se va efectui la întregul fân, eventual la dorința concurenților se vinde și în 3 părți.

Prețul strigării Lei 1'50 pentru un kilogram, vadiu 10%.

Zizin, la 15 Martie 1923.

Ioan Potecă (ss) primar. Mihail Gödri (ss) notar.

Caut vârgă (bile) de brad

dela 10—12 cm. gros la bază și 6 cm. la vârf, dela 4 metri în sus lungimea, cojite, uscate. Să se arate prețul pe metru cub și stația de încărcare.

9-0

I. Buligă, Azuga.

Conferența d-lui avocat Alexandru Moroianu

După un profesor, un medic și acum al treilea conferențiar: un avocat. „Asociația profesorilor secundari din Brașov” a cerut concursul diferitelor categorii de intelectuali pentru seria de conferențe anunțate în luna Martie, tocmai pentru a interesa un public cât mai numeros la opera culturală inaugurată și pentru a simboliza unirea tuturor categoriilor și forțelor culturale în lupta ce va începe, deocamdată mai liniștit, la toamnă mai aprig, pentru crearea unei atmosfere cu adevărat intelectuale, intens intelectuale în Brașovul Murășenilor și al atâtor înaintași iluștri.

Dacă cei-ce acum doi-trei ani cerceau sârguincioși conferențele noastre, ba le cereau cu insistență, acum au alte preocupări (bănuim nu de un ordin tot așa de înal) — va trebui creat un alt public și o altă atmosferă mai propice unei propagande culturale și acestea cât de curând. Asociația noastră nu desperă; dimpotrivă are ferma convingere că prin colaborarea tuturor categoriilor de intelectuali din Brașovul românesc — va reuși pe deplin.

Conferința d-lui avocat Moroianu a tratat despre „Naționalism și internaționalism”, arătând origina acestor concepții politice, evoluția lor în veacul trecut, examenul de maturitate pe care l'au dat cu prilejul războiului mondial, în fine superioritatea naționalismului care pornește dela realitățile eterne față de internaționalismul iluzionistilor, visătorilor sau — în cazul cel mai urit — al șarlatanilor politici.

Mult avânt, însufiețire și îngrijire a formei a arătat tânărul și distinsul avocat brașovean, pe care sperăm a-l mai auzi în viitoarele serii de conferențe.

A 4-a conferință este din domeniul ideilor pedagogice. Domnul profesor Panait Popovici (dela Liceul Real) va vorbi Vineri, 23 Martie (orele 6¼ p. m.) despre „Școala Nouă”.

M. E.

Nr. 40/ex. 1923.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul executor publică, că în urma deciziei a Judecătorei de ocol Brașov Nr. G. 2139/1922 în favorul reclamantilor Gheorghe Fejér și soția născ. Ana Lukács pentru încasarea creanțelor de 180 și 1320 Lei capital și acces. se decide termen de licitație pe ziua de 27 Martie 1923, ora 3 p. m. în comuna Târlungeni Nr. 853, unde se va vinde prin licitație publică, 10 măzi de fân în valoare de 1400 Lei, în caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Brașov, la 14 Martie 1923.

Executor judiciar:

3707 1-1

Filip Crișan.

„Saxonia” Nr. 594.

36.6 2-3

A sosit un

Mare transport!

Paturi: Paturi de alamă și de fier, paturi de țevi de oțel pentru hoteluri și sanatorii etc., paturi pentru copii, seltele de sârmă. :o:

Cărucioare pentru copii

:: Sport și de închis ::

în executările cele mai noi. Marfă solidă. — Prețuri ieftine. :o:

Michael Beer Succesorii.

Magazin special pentru articole de paturi și cărucioare pentru copii. Brașov, str. Principele Carol 30.

AU SOSIT

Modele originale pentru primăvară

din Paris și Viena

la Magazinul cel mai bine asortat din România-Mare

Mantouri de dame, toate calitățile. — Mantouri de piele și Pelerine. — Costume de dame. — Toalete de stradă, toate calitățile. — Haine de mătase. — Haine de casă. — Jemperi. — Haine croșetate. — Mantouri croșetate. — Foi și bluze. — Mantouri și costume,

o-o

pentru fetițe.

o-o

FENYVESI ȘI SAMUEL

Palatul noutăților

Nr. 31-33 — Târgul Inului — Nr. 31-33.

Sosirea și plecarea trenurilor din gara Brașov.

— Valabil dela 1 Noembrie 1922. —

Sosirea			Plecarea		
din București:			spre București:		
Trenul:	Nr.-ul:	Ora:	Trenul:	Nr.-ul:	Ora:
Accelerat	11	12.33	Personal	128	23.18
Personal	129	14.47	Orient-Express	14	2.31
Accelerat	15	19.14	Accelerat	10	3.35
Personal	177	22.47	Personal	178	5.45
Accelerat	9	2.01	Accelerat	16	10.20
Orient-Express	13	3.00	Accelerat	12	16.57
Personal	127	6.12	Personal	130	15.55
din Oradea-mare:			spre Oradea-mare:		
Personal	128	22.50	Accelerat	11	12.53
Accelerat	10	3.20	Personal	129	15.26
Personal	178	5.21	Personal	177	23.07
Accelerat	12	16.43	Accelerat	9	2.15
Personal	130	15.25	Personal	127	6.30
din Arad:			spre Arad:		
Orient-Express	14	2.14	Accelerat	15	19.35
Accelerat	16	10.00	Orient-Express	13	3.21
din Făgăraș și Sibiu:			spre Făgăraș și Sibiu:		
Mixt	690 (numai din Făgăraș)	7.14	Personal	233 (până la Sibiu)	7.15
Personal	243 (din Sibiu)	12.30	Mixt	689 (numai până la Făg.)	16.30
din Sf. Gheorghe (Brețcu, Miercurea Ciucului și Târgu-Murăș):			spre Sf. Gheorghe (Brețcu, Miercurea Ciucului și Târgu-Murăș):		
Personal	222	10.03	Personal	223	7.25
Personal	226	14.35	Personal	221	14.00
Personal	224	22.35	Personal	225	16.50
din Zernești:			spre Zernești:		
Mixt	686	6.56	Mixt	685	7.35
Mixt	688	13.40	Mixt	687	17.00

„SAXONIA”

Intreprindere de reclame și anuniuri, Brașov, str. Principele Carol Nr. 11. Telefon Nr. 29. (Kronstädter Zeitung).

Agencie de publicitate.

Contracte speciale de publicitate cu toate ziarele din țară.

Organizație de reclamă sistematică, Proiecte și oferte gratuit.

3272

33-0

Caut lucrători la pădure

pentru tăiat lemne de foc, metri fag, pădure frumoasă, sau un antreprenor, care să-și aducă lucrători. Lucrarea una oră depărtare de satul Azuga.

6180 14-0

I. BULIGĂ, Azuga.

Cerți și răspândiți

GAZETA TRANSILVANIEI

Societatea Generală de Publicitate

S. A. Capital Lei 3.000.000

Directori: Carol Schulder și S. Berger

Centrala, Str. Karagheorghievici 9, Telefon 11/84

Sucursalei Calea Victoriei 60 (Cinema Select Central)

Calea Dadești No. 27

Calea Griviței (Cinema Volta-Buzești)

Concesionara exclusivă a publicității ziarelor

Adevărul, Dimineața și Epoca

Contracte speciale de publicitate cu toate ziarele din țară.

Condițiuni speciale de publicitate în ziarele din:

Ardeal, Banat, Bucovina și Basarabia.

Proiecte și oferte de publicitate gratuite la cerere, oferind o publicitate constituțională și productivă.